

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
Györgyjakab Márton
könyvkereskedése
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hirdetések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETI LAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. 60
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt. 40.
Negyedévre 1 frt. 20.
Hirdetési díjak
a legolcsóbban számítanak.
Bélyegdíjért külön minden beiktatásnál 30 kr.
Nyilttéri cikkek
soronként 10 kért közöltetnek.

Felelős szerkesztő: Dr. Bocskor Béla.

Kiadó tulajdonos: Györgyjakab Márton.

FŐMUNKATÁRSÁK: Hochschild Lajos Gyergyóban.

Vitos Mózes a központban.

Embery Árpád Udvarhely megyében.

A demokrácia.

— Két cikk. —

II.

(V.) De a demokrácia nemcsak bizonyos állam- vagy kormányforma, mely a népnevelés és oktatás gyors terjedésére, tökéletesedésére és az irodalom minden ágainak népszerűsítésére is irányulhat, hanem egyszersmind elv, a társadalmi életet és jogot átlengő szellem.

Igy az egyház demokráciás szelleme — bármint iparkodtak is az elfogultak elhitetni, hogy az államok ártalmára van — bebizonyította a századok viharában, hogy a hol neki szabad fejlődést engedtek, a minden osztályú polgárok társadalmi érdekeinek védelmében és előmozdításában kiválóan hathatós tevékenységét a demokrácia azon erejével érvényesíté, mely nem a „felforgató ösztönök erőszakoskodását, nem a szenvedélyek lángjait ápolja és használja fel, hanem az emberi társaság természetének követelményeit“ munkálja. Sőt a fölforgató izzalmak elfojtására, a megingott tekintély alapjának visszaállítására s a megrendült társadalom megszilárdítására, s a fenyegett népek megmentésére minden rendelkezésre álló erkölcsi fegyvert és törvényerőt felhasznál.

A demokrácia mint kormány nem elmenté a monarchikus kormányformának. Ezt leginkább bebizonyította az egyház.

„A demokrácia mint elv, nem egyértelmű a népuralommal, nem is ellentéte a monarchiának, hanem oly irány, mely az államtársasággá alakult nép ősjogán alapulva odatörekszik, hogy a valamennyit illető politikai jogokban mindnyájan egyenlően résztvehessenek.“ A demokráciának, mint ilyennek tehát ellentéte az előjog, kiváltság, mely mindig a jogegyenlőség közös eszméjét sérti.

S habár az alkotmányos monarchiával a demokráciás elv nemcsak nem ellenkezik, sőt vele, miután a monarchikus főnek saját érdekében is fekszik, hogy minden állampolgár jogainak egyenlőségét tiszteletje és védelmezze, — igen jól összefér: mégis a gyakorlatban nem egyszer tapasztaljuk, hogy a monarchikus fők jogainak és hatalmának közvetítői a rájuk ruházottakban, majd tülhajtott hatalmi körük támogatása, majd kielégíthetetlen hatalmi vágyuk hízalása, majd önös személyi érdekeiknek és bosszu szeszélyeinek kielégítése végett az anárchia bosszantó terére engedik magukat ragadtatni.

Fattyuhajtás biz ez, ha akár a nép jog fölött örökös, akár ennek kifolyásaként ruházott hivatalos hatalom miatt való féltékenykedés, akár a hatalom és jogokkal való visszaélés, akár elbizakodott gőg és zsarnokságra hajló személyi ambíció szolgál is arra indokul.

A tiszta demokráciának annál szűkebb a tere, minél nagyobb és polgárasultabb valamely állam, mert itt hamar anárchiává fajul. — Míg a „demokráciás elv az abszolút, sőt despotikus egyeduralommal is összeegyeztethető, nem ugyan a politikai jogok közösségére nézve, hanem a polgári és tisztán emberi egyenlőségre nézve.“

A demokráciás elvet azonban kizárja az arisztokratikus és viszont.

Különben az uralom megosztása megállhat köztük, úgy, hogy „mindenik külön körben működjék vagy saját jogterre álljon, vagy köztük az egyensúly egy harmadik — különösen monarchikus — hatalom által tartassék fenn.“ — De ha figyelmünkre méltatjuk, akár a nagy állam politikai, akár a társadalmi, akár a kisebb körű társaséletet, azt tapasztaljuk, hogy ezen elvekből kifolyó „hatalom megosztása majdnem mindig szűkségkép beáll, s ekkor az egyes elveket megillető tér vagy rész elem névvel jelöletik.“ — Itt ekép előáll a demokráciás elv és elem.

„A demokráciás elv abban különbözik a demokráciás elvtől, hogy ez az alapvet, azaz a demokráciás intézmények és törvények szerinti irányzatot fejezi ki; az elem pedig a többé-kevésbé hatalmas befolyásba áll.“

Ama törekvés, mely a demokráciás elemet fönttartani, terjeszteni s az ellenséges befolyásokat és erőket attól távol tartani iparkodik, képezi a demokráciás érdekelt. Ama szellemet és kedélyirányzatot pedig, mely a demokráciás elv megvalósítására, törekszik, nevezzük „demokráciás érzületnek.“

Ezek azon rövid körvonalak, melyekben a demokráciához fűződő eszmék, mint fogalmak közéletben önszámúkra kivitt jogos körükben mozognak. Csak az emberektől függ, hogy ama határok között mozogva, ezeknek s ezek által önmaguknak kellő és kölesönös tiszteletet szerezzenek.

A „Csiki Lapok“ tekintetes szerkesztőjének.

Most érkezvén haza a képviselőházi tárgyalásokról, csak most jutott kezéim közé lapod 15-ik száma, melyben a vezércikk sok mindent ajánl a csikmegyei képviselők figyelmébe abból az alkalomból, hogy a Csikmegye részére megígért külön pénzügyigazgatóság nem állítatott fel.

A vezércikknek alaphangja teljesen megfelel az igazságnak, hanem hogy miért kellett az ott mondottakat éppen a képviselők figyelmébe ajánlani, azt át nem látom; mert hisz nem lehet panasz avégett, hogy a képviselők nem adnák elő a képviselőházban elégszer Csikmegye bajait.

Én részemről minden alkalmat felhasználok arra, hogy minden lehető felszólalásomban panaszkodjam a csiki és a székely érdekek elhanyagoltatása miatt; sőt a legutolsó költségvetési beszédem e tekintetben annyira szinezettnek tünt fel a pénzügyminiszter előtt, hogy ő a válaszában arra kért, miszerint ha a közdolgozat higgadtan és pártatlanul akarom megbizbíralni, vesse le magamról jövőre a székely zekét.

Reám nézve tehát felesleges volt a figyelemztetés. Különben is, ha a külön pénzügyigazgatóság felállításának elmaradásából szemrehányást lehet tenni valakinek, az csakis a törvényhatóság lehet, mely nem vette a dolgot oly komolyan, és nem kísérté a fejleményeket oly éberséggel, a mint kellett volna.

Én ugyanis jól emlékszem, hogy gondolom 1890 december havában tárgyalatott Császár József szárhegyi jegyzőnek azon indítványa, hogy a törvényhatóság még egyszer irjon fel a miniszteriumhoz a külön pénzügyigazgatóság felállítására iránt.

Ez indítvány azonban a többség által elcitetett; hiába szólaltunk fel többen, hogy minél többet panaszkodunk és kopogtatunk, annál inkább lehet reményünk ahhoz, hogy valamit kapunk; hiába említettem fel én magam is, hogy mindenesetre jó lesz felírni és pedig lehetőleg olyan időben, mikor az 1892-iki költségvetést előkészítik, vagyis 1891. tavaszán, mivel különben a miniszteri ígéretek nem valószínűk meg; — az egész hivatalnoki kar és a többség szónokai mind azt vitatták, hogy illetlenség volna a miniszter ígéréteben nem bizni; sőt valaki gondolom azt is hangoztatta, hogy ezen újabb felírás bizalmatlanság volna főispánunk irányában.

A vitának végeredménye az lett, hogy ezen kérdés az 1891. évi tavaszi közgyűlésen újból felveendő lesz avégből, hogy szükség esetében a felirat úgy a miniszteriumhoz, mint az országgyűléshez is elhatározathatassék. — Hogy miért nem vétetett fel az ügy az 1891-iki közgyűlések egyikén sem, — kinek a mulasztásából maradt el az, — vagy miért nem találtott szükségesnek az intézkedés? azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy az 1892-iki költségvetésben két külön pénzügyigazgatóságnak felállításáról a költségek be vannak állítva; csak hogy e pénzügyigazgatóságok egyike sincs Csikmegye részére szánva.

Baj ez mindenképpen, de hát a törvényhatóság ugylátszik nem tud és nem akar élni azon jogával, hogy sérelmeit és panaszait határozottan és erélyesen adja elő a kormányhoz és pedig annál gyakrabban, a minél kevesebbszer hallgatnak reá. E tekintetben idáig Csikmegye csak néma volt, azt hívének, hogy szerény viseletünk megkapja a jutalmat, de a tények minden biztatásnál és szóbeli ígéretnél hangosabban beszélnek a mellett, hogy csak az kapja meg az igazát is, a ki követeli azt.

Erre törekedjünk, ezt tartjuk szem előtt, ezt ajánlom Csikmegye figyelmébe.

Csikszereda, 1892. ápril 11.

Molnár József,
képviselő.

Alispáni választás.

Székely-Udvarhely, 1892. ápril 10.

Udvarhely megye törvényhatósága ápril 6. és 7-én tartotta rendes tavaszi közgyűlését.

Ritka. 17 év óta nem látott ünnepet ült a megye és ült az egész város.

Ugyanis e napon történt az alispáni székbetöltése.

Általános lelkesedés, a kedélyek derült hangulata és fokozódó jókedv jellemzik ezt a napot.

Mindenki érzi, hogy a közigazgatási törvényjavaslat mégis csak keresztül megy a parlamentben s éppen azért igyekvők minden érdekűl, választott vagy virilis, kivenni voksa révén utolsó jussát a választási dícsőségéből.

A közgyűlés tárgysorozata meglehetősen sok pontot foglal magában, s ha hozzávesszük még a pót tárgysorozat 14 pontját is, meglehetősen nagy munka várt a közgyűlésre, melyek között első helyet foglalt el a megüresedett alispáni szék betöltése.

Előzmények.

Múlt év december 22-én történt dr. Török Albert volt alispánnak főispáni installációja.

— **Elérkezett** a várva várt kikelet, a rideg zord tél után. A hájos Margitsziget is tavaszi mezebe kezd öltözködni. Fái rügyeknek, világra szóló hírességű pázsitterületei ki-zöldednek és gyönyörködteik a szemet; de megszólat fülemiléje is, mely eibüvíti a hallgatót. A Margitsziget páratlan szép zöld pázsitjai és a fülemilé elbájoló csattogása már Európáig híresnek és mindegyikünk, kinek egy talpalatnyi földje, kis ligete van, nagyon ohajtáná, hogy megszerezhesse magának a Margitsziget két speciálisát, — gyönyörét. Am a csalogány nem zokog megrendelésre, oda telepíti fészket két a hová neki tetszik és ha el nem riasztják, évente oda is tér vissza. Ellenben a szép pázsitot mindenki könnyen megszeresheti, annál is inkább, mivel hogy a Margitsziget gyönyörű pázsitaihoz is egy budapesti kereskedő szállítja a fűmagot. E bársonyszerű üde zöld gyepet, melyet Mauthner Ödön budapesti magkereskedő kombinált fűmagkeverékeivel létesítettek és mely nincsenek a Margitszigetnek, hanem egyáltalán a magyar díszkertészetnek és magkereskedelemeinek is díszére válik, mindenki könnyű szerrel megteremtheti a saját területén a Mauthner-fele fűmagkeverékek alkalmazásával.

— **Megfejtés.** A múlt számunk mellékletén közölt képtalányt és számrejtvényt helyesen fejtette meg: Zecses János helybeli p. ü. szemlész.

Erános Miklós gyergyószentmiklósi lakos, tenyésztőnél eladó egy 3 éves pej színű, 152 cmtr. magas, lipiczai származású, tenyésztésre alkalmasnak minősített m. é. n. Arát tulajdonosnál tudhatni meg.

Eladó egy drb 1 éves tenyészkan. — Értekezhetni a kiadóhivatalban.

A kis lutri húzása

Szeben, 1892. ápril 6.

5. 56. 41. 58. 70.

Közjegyzői teendőim elintézése végett, május hó 1-től kezdve minden hétfőn és szombaton Csikszentmártonban fogok lenni.

Baktsi Gáspár,
kir. közjegyző.

Sz. 4449—1891. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Lauzet Jankó** gyergyóbecskási lakos végrehajtónak özvegy **Alter Berkóné** gyergyóbecskási lakos végrehajtást szenvedő elleni 147 frt 62 kr. törkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a gyergyószentmiklósi kir. járásbíró) területén levő, Gyergyó-Békás község határában fekvő a gyergyószentmiklósi 2804. sztjkvben A. 1. rdsz. 23756 hrszámú ingatlanok tulajdonjogára 12 frt, a 2. rdsz. 23758, 23759. hrsz. tér tulajdonjogára 21 frt, a 2832. sztjkvben A. 1. rdsz. 23791 $\frac{1}{2}$. hrsz. tér tulajdonjogára 6 frt, a 2. rdsz. 23794 $\frac{1}{2}$, 23794 $\frac{3}{2}$. hrsz. térhaszonélvezet és épület tulajdonjogból **Alter Berkónét** illető hányadra 200 frt 40 kr, a 2835. sztjkvben A. 1. rdsz. 23797 $\frac{1}{2}$. 23797 $\frac{3}{2}$. hrsz. számú tér tulajdonjogából **Alter Berkónét** illető $\frac{1}{2}$ -ad részre 716 frt, a 2839. sztjkvben A. 1. rdsz. 23821, 23822. hrsz. a foglalt ingatlanból **Alter Berkónét** illető $\frac{1}{2}$ -ed részére 51 forint 16 krban ezennel megállapított kikiáltási árban jelrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi április hó 28-ik napján d. e. 9 órakor Gyergyó-Békás község hivatalos házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árvereznizándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. tcz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1891. LX. tcz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1892. évi febr. hó 22-ik napján.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Köllő Ignác, kir. aljbíró.

Szám 369—892.

(2—3)

Árverési hirdetmény.

Csikszentmárton és Csiksekefalva községek előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy a két község tulajdonát képező II-ik határrész erdőből az 1888-ik évi országos határrendezés folytán területileg Romániához szakadt 242.02. kat. holdon, valamint Csikmegeye közigazgatási erdészeti bizottságának 152—891. szám alatt hozott határo-

zatából kifolyólag nyert engedély alapján **Kaslárom, Szedres és Suvadás** patak nevű erdőrészekben 205. kat. holdon, összesen tehát 347.02. kat. hold területén a 30 czm. mell. magassági átmérőn felül található 38342. tömör köbméterre becsült luczfenyő haszonfa, valamint az átszakadt 142.02. kat. hold 20—29 cm. mell. magassági átmérők közt felvett és 1796. tömör köbméternek talált vékonyabb fenyő haszonfa, 1892. évi május hó 1-én Csik-Szentmárton és Csik-Csekefalva községek közös házában el fog árvereztetni, kikiáltási ár 19530 frt o. é.

Miről árverezni szándékozók oly megijegyzéssel értesítettek, hogy az árverési feltételek a két község előljáróságánál Cs.-Szent-Mártonon és Csik-Csekefalván betekintethők.

Cs.-Sztmárton- és Cs.-Csekefalván, 1892. márczius 17-én. A két község Előljárósága.

Albert Máté, **Koncsag István,** **Sándor Izsák,**
bíró. bíró. körjegyző.

Sz. 575—1892. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Miklós Lázárné** végrehajtónak **Bodó László** végrehajtást szenvedő elleni 76 frt 66 kr. törkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a csikszentmártoni királyi járásbíró) területén levő Csekefalva község határában fekvő a csekefalvi 112 sztjkvben foglalt

217. hrsz. a. 4 frt. 318 $\frac{1}{2}$. hrsz. a. 5 frt. 447, 448. hrsz. a. 169 frt. 1441. " " 4 " 1505. hrsz. a. 5 frt. 1520. " " 6 " 1626. " " 5 " 2010. " " 5 " 2337. " " 5 " 2870. " " 4 " 2953. " " 5 " 3093. " " 10 " 3470. " " 4 " 3588. " " 5 " 3621. " " 10 " 3754. " " 5 " 3962. " " 5 " 4339, 4343. hrsz. a. 3 " 4438. " " 1 " 4477. hrsz. a. 10 " 4515. " " 9 " 4546. " " 3 " 4557. " " 3 " 4653. " " 4 " 4741. " " 3 " 4976. " " 4 " 5089. " " 10 " 5198. " " 2 " 5231. " " 2 " 5243. " " 4 " 5429. " " 2 " 6606. " " 8 " 6159, 6160. hrsz. a. 16 frt. 6658. 6659. hrsz. a. 8 frt becsértékű egész ingatlanokra az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy megjelölt ingatlanok az 1892. évi május hó 27-ik napján délelőtti 9 órakor Csekefalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. tcz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. §-a értelmében a

bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Csikszentmárton, 1892. évi február hó 9-én.
Sándor Albert,
kir. jbiró.

Sz. 310—1892. tlkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A csikszentmártoni királyi járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Deáki Ferencz** végrehajtónak özv. **Kovács Andrásné** sz. **László Mária** végrehajtást szenvedő elleni 80 frt törkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a csikszentmártoni kir. járásbíró) területén levő, K.-Jakabfalva község határában fekvő a kászonjakabfalvi 223. sztjkvben foglalt

235. hrsz. a. 10 frt. 320, 321. hrsz. a. 15 frt. 468. " " 160 " 599, 600, 601, 602. 603. hrsz. a. 160 frt. 1231. hrsz. a. 2 frt. 1270. hrsz. a. 9 frt. 1305 $\frac{1}{2}$. hrsz. a. 3 frt. 1321. hrsz. a. 3 frt. 1597. hrsz. a. 3 frt. 1607. hrsz. a. 15 frt. 1634 $\frac{1}{2}$. " " 2 " 2029. " " 5 " 2214, 2215, 2216. hrsz. a. 6 frt. 2374. hrsz. a. 11 " 2701. hrsz. a. 19 frt. 3002 $\frac{1}{2}$. hrsz. a. 1 " 3215. " " 8 frt. 3248. " " 38 " 3263. " " 6 " 3340 $\frac{1}{2}$. " " 10 " 3424. " " 3 " 3931. " " 35 " 3943. " " 5 " 4009. " " 3 " 4047. " " 4 " 4192 $\frac{1}{2}$. " " 2 " 4352. " " 11 " 5221. " " 3 " 5517. " " 1 " 5688. " " 3 " 6927. " " 3 " 7701. " " 10 " 7739. " " a. 2 frt 50 kr. 7867. " " 1 " 8138, 8239. hrsz. a. 4 frt. 8232. " " 8 " 8326. " " 2 " 8436. " " 1 " 8451. " " 16 " 8730. " " 5 " 8778. " " 2 " 9706. " " 3 " 9748, 9749. " " 7 " 9754, 9755, 9756 $\frac{1}{2}$. hrsz. a. 1 frt. 10088. hrsz. a. 3 " 10153. hrsz. a. 1 frt. 10167. " " 3 " 10186, 10187. " " 15 " 10199 $\frac{1}{2}$. " " 4 " 10203. hrsz. a. 3 " 10356. " " 13 " 10540. " " 3 " 10651. " " 1 " 10727. " " 2 "

becsértékű egész ingatlanokra az özvegy **Kovács Györgyné** sz. **Orbai Mária** javára bekebelezett haszonélvezeti jog sérelme nélkül az árverést a fennebb ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. május hó 24-ik napján délelőtti 9 órakor Kászon-Jakabfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881-ik évi LX. törvényzikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

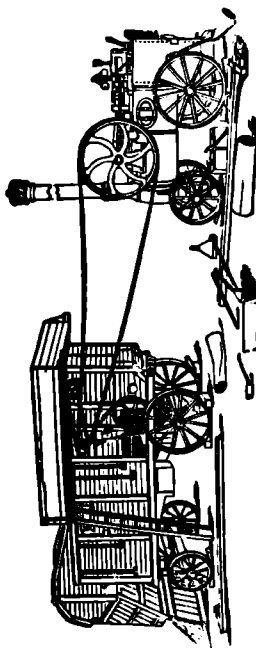
Csikszentmárton, 1892. évi január hó 30-án.

Sándor Albert,
kir. jbiró.

Ölő magyar gazdasági gépgyár

részvény-társulat

Budapest. Gyártelep külső váca-út 7. szám.

Ajánl hazai gyártmányu

gőzcséplő készleteket

valamint mindennemű

gazdasági gépeket

és

talajmivelő eszközöket

különösen ugy könnyű, mint kötött talajhoz alkalmas legújabb rendszerű

szövetőgépeket.

Árjegyzékek kívánatra készséggel küldetnek.